סט: ר"ן נערה המאורסה פרק עשירי נדרים רש"י

תא שמע מפלוגתא דרבי מאיר ורבי יוסי ⁶)דתנן הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי מאיר ורבי יוסי אומר ⁷אם לכך נתכוין מתחלה הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחד דבריו קיימין ואפילו רבי מאיר לא קאמר (⁸) דלא אמר לא תיחול זו אלא אם כן חלה זו אבל הכא דאמר לא תיחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה ר"מ נמי מודה ⁹דהפרה חלה בעי רבה קיים ומופר ליכי בבת אחת מהו ת"ש דאמר ¹⁰רבה ¹¹כל (¹²) דבר שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו בעי רבה קיים ליכי היום מהו מי אמרינן במאן דאמר לה מופר ליכי למחר או דלמא הא לא אמר לה את"ל

אכל הכא שלא נתן קנבה פשיטא דאי הפרה חיילא הקמה לא חיילא וכדכתיבנא ואי אמרת דהפרה לא חיילא מינה דהקמה נמי לא חיילא דהא אתני ואמר דלא תיחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה. הלכך פשיטא ליה לרבה דהקמה לא חיילא אכל בהפרה הוא דמספקא ליה מי אמרינן כיון דאקדים ואמר קיים ליכי ובתר כן אמר מופר ליכי משמע דאתני דתיחול הפרה בתר הקמה ולא תיחול הפרה אא"כ קדמה לה הקמה אלא ⁵)דממ"נ אתני לא תיחול הקמה אא"כ חלה הפרה ולא אתני נמי דיפכא לא תחול הפרה אלא אם כן חלה הקמה משום דכיון דאקדים קיים ליכי למופר ליכי סמיך אליביה דהקמה חיילא דבריש אדכר לה וליכא לעיבכר עלה ואדרבה משום דחיים דחיילא הקמה כולי האי עד דלא שבקה רווחא להפרה אתני ואמר דלא תיחול הקמה אא"כ חלה הפרה והכי הוא כאילו אתנה על שניהן שיחולו הקמה בתחלה ואח"כ הפרה או דלמא נהי דאמר ומופר ליכי בתר קיים ליכי לאו דתחול הפרה בתר הקמה איכוין אלא משום דא"א לקרות שני שמות כאחד ומיהו האי גברא בהפרה קפיד דתחול דהא אמר דלא בעי דתחול הקמה אא"כ חלה הפרה ודעתו היה שיחולו כאחת מיהו משום דקפיד טפי דתיחול הפרה מהקמה אתני שאם חלות אחת ההפרה מעגלי דעתיה דלא תיחול הקמה אכל אע"ג דחלות הפרה מעכב חלות הקמה לא אתני דלא תיחול הפרה הלכך הפרה חיילא הקמה לא חיילא: **ופשטינן לה מפלוגתא דר"מ ורבי יוסי.** דאפליגו דומיא דהך גווונא בתמורה בפרק כילד מערימין (דף כה:) דתנן הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר וכו' ואמרינן עלה בגמרא התם דהכל מודים באומר תחול זו ואחר כך תחול זו דברי הכל תפוס לשון ראשון דאפילו רבי יוסי מודה משום דאי אפשר לגבתר דחיילא תמורת עולה תחול תמורת שלמים לא תחול זו אלא אם כן חלתה זו תרוייהו קדשן משום דהתם אפשר לתמורת עולה ותמורת שלמים לחול כאחת דתרעה בהמה זו עד שתסתאב ויבא בדמי תליה עולה ובדמי תליה שלמים לא נתקנו אלא בתמור תמורת עולה תמורת שלמים רבי מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים הוה ליה לאומר תמורת עולה ושלמים דאי אפשר לקרות ב' שמות כאחת. ומש"ה אמרינן דלרבי יוסי ודאי אפשיט בעיין דכי אמר ומופר ליכי לאו בתר הקמה קאמר אלא בבת אחת הלכך הפרה חיילא. וכי תימא אפ"ה היכי חיילא דהא אפיקנא לקמן דכל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו לאו מילתא היא דהא הכא לא מעכבא הקמה אהפרה דהא אתני ואמר לא תיחול הקמה הלכך לרבי יוסי פשיטא דהפרה חיילא. ואפי' לר"מ נמי פשטינן הכי דתע"ג דאמר התם דכי אמר תמורת שלמים בתר תמורת עולה קאמר ולא חיילא הכא שאני דכיון דאמר לא תיחול הקמה אא"כ חלה הפרה גלי אדעתיה דאפהפרה הוא דקפיד אהקמה לא הלכך כי אמר ומופר ליכי לאו בתר הקמה קאמר דהיכי תחול בתרה כיון שאי אפשר להקמה שתחול. וכ"מ אמאי לא אמרינן ואפי' כ' מאיר לא קאמר אלא התם מדהוה ליה למימר תמורת עולה תמורת שלמים הוה ליה כאומר תמול זו ואח"כ תמול זו וכסוגיית דהתם אכל הכא דליכא ליצנא יתירא בבת אחת קאמר לאו מילתא היא דכשלמא התם כיון דאפשר לתמורת עולה ושלמים לחול כאחת כל היכא דליכא ליצנא יתירא אמרי' דלבת אחת נתכוון אכל הכא שאי אפשר להקמה והפרה לחול כאחת אפילו בלאו ליצנא יתירא אמרינן דלזה אחר זה מי לאו משום דאתני ואמר ולא תחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה. כע"ל פירושא דשמעתא ופירושא תרילא ומעלית הוא: **בעי רבה קיים ומופר ליכי בבת אחת מהו.** כלומר דקיים לאודיה לאו כלום הוא וליכי הוא שכולגן שניהן כאחת. ואיכא נמי דגרסי קיים ליכי ומופר ליכי בבת אחת מהו ולהבן נמי בעי דלימא הכי בהדיא בבת אחת דמגלי בדעתיה שהוא רוצה שיחולו בבת אחת. ונראה בעיני דבהכי מספקא ודאי אי אפשר לשניהם לחול כאחת מיהו נהי דאי חד מינייהו קדים אדרך לא חיל כלל הכא דבבת אחת לגבי כל חד מנייהו אמרינן דקדים דחיל ואיכא למימר נמי דמתאחר ולא קדים וכיון שאי אפשר לשניהם לחול כאחת מספקינן דלמא הקמה חיילא ומו לא מצי מפר: ופשטינן לה מדרבה דאמר בפרק האיש מקדש (קידושין נ:) גבי המקדש שתי אחיות כאחת דכיון דלא מצי לקדשיהו בזה אחר זה אפי' בבת אחת ליכא לחדא מיינהו ספק קדושין כלל הכא נמי ליכא לספוקי בהקמה ובהפרה כלל ומצי בתר הכי להפר ולקיומי כדבעי. ולא נתחוורו לי דברי הר"מ ממ"ל בזה בפרק אחרון מהלכות נדרים: **בעי רבה קיים ליכי היום מהו מי אמרינן כמאן דאמר מופר ליכי למחר.** דהכי קאמר קיים ליכי היום בלבד או דלמא הא לא אמר לה מופר ליכי למחר: ומש

אמר מקדש חליה לנדמי עולה וחליה לנדמי שלמים: בעי רבה קיים ליכי היום מהו מי אמרינן במאן דאמר מופר ליכי למחר דמי. דאלי"כ אמאי אמר היום אלא לאו מיתורתא דהיום יש לדקדק היום יהיה קיים אכל למחר יהיה מופר והתמיל הפרה מהיום: אי דלמא הא לא אמר מופר ליכי. ונעולא לא נאמרה הפרה מכלל לאו אם לא שיוצא הפרה בפיו אכל אם אמר שתיהן קיים ליכי היום כדי לדקדק הא למחר יהיה מופר שהרי אמר בפירוש מופר ליכי למחר הלכך קיים כל היום קאמר:

היום מהו כיון דאמר היום משמע אכל למחר יהא מופר וכמאן דאמר [מופר] ליכי למחר דתעתיה שתחול מהיום: לפי מה יותר תוספות מזה הפרק: **הדרן עלך נערה המאורסה**

ת"ש. דכי האי גוונא פלוגתא דר"מ ורבנן במסכת תמורה בפ' כילד מערימין על הכהנים: הרי זה תמורת עולה תמורת שלמים כו' דברי קיימין. ויביא בדמי חליה עולה ובדמי חליה שלמים: **ואפילו רבי מאיר.** לא אמר תפוס לשון ראשון אלא דלא אמר לא תיחול זו אלא אם כן חלה שניה. ועל מה נחלקו באומר (¹) תמורת עולה ותמורת שלמים רבי מאיר סבר דלמא מיהדר הוא דהדר ביה מתמורת עולה ואמר תמורת שלמים והואיל וכן תפוס תחלת דבריו והרי היא עולה: ור' יוסי סבר אי אמר תמורת עולה ושלמים הוה אמינא קדושה ואינה קריבה קמ"ל: **אכל הכא דקאמר לא תחול כו'.** ודאי הוא הפרה כי הוא עצמה דתמורה: **קיים ומופר ליכי.** ולא אמר ליכי בין קיים למופר מי אמרינן כיון דלא אמר קיים ליכי ומופר ליכי הוא כמ"ד לא תיחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה דכיון דלא אמר קיים ליכי גלי אדעתיה דבהפרה ניחא ליה או דלמא לא שנא וכמ"ד קיים ליכי ומופר ליכי דמי ולא מהוי הפרה: **ת"ש דאמר רבה.** [בקדושין] ואמעבר בהמה קאי: **כל שאינו בזה אחר זה.** כגון שאם קרא לעשירי עשירי ואחר וקרא לי"א עשירי אינו קדוש וקאמר (²) אף בבת אחת שאם קרא לשניהן עשירי פתם אין האחד עשר קדוש. ה"ג כיון דאינו בזה אחר זה שאם אמר לה עכשיו קיים ליכי ולאחר שעה אמר ומופר ליכי אין בהפרתו כלום בבת אחת נמי כי אמר קיים ומופר ליכי אין באותה הפרה כלום אע"ג דבבת אחת קאמר קיים ומופר ליכי: **היום מהו.** מי אמרינן כיון דאמר היום כמאן דאמר מקושים אכל למחר יהא מופר לה והוי מופר: **או דלמא הא לא אמר לה.** כפירוש מופר ליכי למחר אמר

זו אחר כך תחול זו דברי הכל תפוס לשון ראשון דאפילו רבי יוסי מודה משום דאי אפשר לגבתר דחיילא תמורת עולה תחול תמורת שלמים לא תחול זו אלא אם כן חלתה זו תרוייהו קדשן משום דהתם אפשר לתמורת עולה ותמורת שלמים לחול כאחת דתרעה בהמה זו עד שתסתאב ויבא בדמי תליה עולה ובדמי תליה שלמים לא נתקנו אלא בתמור תמורת עולה תמורת שלמים רבי מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים הוה ליה כאומר תמול זו ואח"כ תמול זו דכיון דלא אמר דלא תחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה ודעתו היה שיחולו כאחת מיהו משום דקפיד טפי דתיחול הפרה מהקמה אתני שאם חלות אחת ההפרה מעגלי דעתיה דלא תיחול הקמה אכל אע"ג דחלות הפרה מעכב חלות הקמה לא אתני דלא תיחול הפרה הלכך הפרה חיילא הקמה לא חיילא: **ופשטינן לה מפלוגתא דר"מ ורבי יוסי.** דאפליגו דומיא דהך גווונא בתמורה בפרק כילד מערימין (דף כה:) דתנן הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר וכו' ואמרינן עלה בגמרא התם דהכל מודים באומר תחול זו ואחר כך תחול זו דברי הכל תפוס לשון ראשון דאפילו רבי יוסי מודה משום דאי אפשר לגבתר דחיילא תמורת עולה תחול תמורת שלמים לא תחול זו אלא אם כן חלתה זו תרוייהו קדשן משום דהתם אפשר לתמורת עולה ותמורת שלמים לחול כאחת דתרעה בהמה זו עד שתסתאב ויבא בדמי תליה עולה ובדמי תליה שלמים לא נתקנו אלא בתמור תמורת עולה תמורת שלמים רבי מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים הוה ליה כאומר תמול זו ואח"כ תמול זו דכיון דלא אמר דלא תחול הקמה אלא אם כן חלה הפרה ודעתו היה שיחולו כאחת מיהו משום דקפיד טפי דתיחול הפרה מהקמה אתני שאם חלות אחת ההפרה מעגלי דעתיה דלא תיחול הקמה אכל אע"ג דחלות הפרה מעכב חלות הקמה לא אתני דלא תיחול הפרה הלכך הפרה חיילא הקמה לא חיילא: